

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду

Београд, Краља Милана 50

Сенату Универзитета уметности у Београду

Београд, Косанчићев венац 29

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику”

кандидата

Иване Огњановић

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Иване Огњановић „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику”, у саставу: др ум. Татјана Милошевић Мијановић, редовни професор, председник Комисије, др ум. Светлана Савић, редовни професор, ментор, др ум. Драшко Ацић, доцент, др ум. Владимир Кораћ, доцент, мр Зоран Ерић, професор емеритус, упознала се са достављеним материјалима (партитуром, снимком и писаним делом докторског уметничког пројекта). На основу увида у све материјале, Комисија подноси следећи Извештај:

Уводно образложење

ИВАНА ОГЊАНОВИЋ пријавила је тему докторског уметничког пројекта бр. 02-32/13-13 од 6. јуна 2013. године под називом: „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“.

На основу предлога Катедре за композицију, Веће Факултета на седници од 12. јуна 2013. године донело је одлуку бр. 01-1386/13 од 13. јуна 2013. године о именовању Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта у саставу:

мр ЗОРАН ЕРИЋ, редовни професор,

мр СРЂАН ХОФМАН, редовни професор, и

мр МИЛАН МИХАЈЛОВИЋ, редовни професор у пензији.

Веће Факултета на седници од 4. јула 2013. године донело је одлуку бр. 01-1557/13 од 5. јула 2013. године о усвајању позитивног Извештаја бр. 01-1474/13 од 24. јуна 2013. године Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта и одобравању теме докторског уметничког пројекта ИВАНЕ ОГЊАНОВИЋ под називом: „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“.

Сенат Универзитета уметности је на седници од 26. септембра 2013. године донело одлуку бр. 7/289 од 7. октобра 2013. године (наш бр. 01-2085/13 од 7. октобра 2013. године) којом се одобрава рад на реализацији докторског уметничког пројекта. За ментора на изради докторског уметничког пројекта одређен је мр Срђан Хофман, редовни професор.

На основу предлога студенткиње бр. 01-2247/21 од 1. новембра 2021. године, сагласности предложеног ментора, Веће Факултета на седници одржаној 3. новембра 2021. године утврдило је предлог одлуке, бр. 2311/21 од 4. новембра 2021. године, о промени ментора на изради докторског уметничког пројекта ИВАНЕ ОГЊАНОВИЋ под називом: „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“. Уместо мр Срђана Хофмана, професора емеритуса, за ментора је предложена др ум. Светлана Савић, редовни професор.

Сенат Универзитета уметности је на седници од 25. новембра 2021. године донео одлуку бр. 7/565 од 26. новембра 2021. године (наш бр. 01-2553/21 од 29. новембра 2021. године) којом се за ментора на изради докторског уметничког пројекта одређује др ум. Светлана Савић, редовни професор.

На основу обавештења ментора бр. 01-1154/22 од 3. јуна 2022. године и предлога Катедре за композицију бр. 01-1153/22 од 3. јуна 2022. године, Веће Факултета на седници одржаној 8. јуна 2022. године донело је одлуку о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта ИВАНЕ ОГЊАНОВИЋ под називом: „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“, у саставу:

др ум. Тајјана Милошевић Мијановић, редовни професор, председник Комисије,

др ум. Светлана Савић, редовни професор, ментор,

др ум. Драшко Ацић, доцент,

др ум. Владимир Кораћ, доцент,

мр Зоран Ерић, професор емеритус

Биографија кандидаткиње

Ивана Огњановић је дипломирала композицију на Факултету музичке уметности у Београду и завршила Мастер мултимедијалне композиције у Хамбургу (*M.A. in Multimediale Komposition, HfMT Hamburg*), у Немачкој. Композиције су јој извођене у Грчкој, Енглеској, Литванији, Македонији, Мађарској, Немачкој Чешкој, Јапану, Аустрији, Финској, Естонији, САД, Црној Гори и Србији. Као композитор и перформер, учесник је разних фестивала као што су Међународна трибина композитора, *Salisbury* фестивала, *Music in the Global Village*, *Klangwerkstage*, *ICMC2008* у Белфасту, *ENTER*, *SIGGRAPH Asia2009*, *Pecs – Cultural Capital for Europe 2010*, КОМА, *ISCM WNMD 2013*, *Greatest Hits Festival* Хамбург 2014. Десет година је била члан мултимедијалног интернационалног ансамбла ЕБЕ, специјализованог за компоновање и перформанс преко интернета. Сарађивала је са многим домаћим и иностраним ансамблима и музичарима (Ансамбл за Нову музику, Ансамбл Градилиште, Београдска филхармонија, Decoder ансамбл, РТС оркестар и др). Компоновала је и музику за документарне филмове Сајмиште – Историја једног логора. Композицијом *Lonesome Skyscraper* је победила на 67. Интернационалном Роструму 2021. године. Ради као ванредни професор Факултета уметности у Косовској Митровици, као и на одсеку за Мултимедију, Рачунарског факултета у Београду, Универзитета Унион.

Репрезентативне референце:

- *Lonesome Skyscraper*, за симфонијски оркестар и електронику; Симфонијски оркестар РТС, диригент Јасоро Сираги, Београд, 2019.
- *Wreck Of Silence*, за сопран, баритон, виолончело, клавир и електронику; Decoder ensemble, HfMT Forum Hamburg, Хамбург (Немачка), 2015.
- *Lonesome Skyscraper*, ЕБЕ, Светски дани музике 2013, Беч (Аустрија), 2013.
- Ауторски концерт електронске музике, СКЦ, Београд, 2013.
- Катапулт господина Моронија, за велики камерни ансамбл, Сала Београдске филхармоније, Фестивал КОМА, диригент, Раде Пејчић, Београд, 2012.
- *Quintessence – Water*, ЕБЕ, SIGGRAPH Asia2009, Yokohama, Japan, 2009.

- Последњи бал Маргарите Николајевне, за симфонијски оркестар, 16. Међународна трибина композитора, Београдска филхармонија, диригент Премил Петровић, Београд, 2007.
- FalscheID, за сопран, електронику и live-video - Connecting Media - Voiceover, Zeisshallen, Хамбург (Немачка), 2006.

Анализа композиције

Тема докторског уметничког пројекта „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“ јесте третман музичког простора у односу звука два клавира и вишеканалне електронике контролисане путем MIDI клавијатура и компјутера. У раду на овом пројекту Ивана Огњановић се бавила истраживањем простора као музичког параметра, кроз компоновање вишеканалне електронике и специјализације звука. Циљ пројекта била је синтеза акустичног (клавирског) и електронског звука, и налажење идеалног техничког и музичког решења за извођаче, који поред акустичних клавира свирају и MIDI клавијатуре.

Композиција *Cosmic Trip* је отворено програмско дело, инспирисано музиком француске електро-поп групе *Air*, али и ауторкином личном фасцинацијом путовањима у космос, специјализацијом звука као алатом звучне дескрипције и илустрације, и интересовањем за перцепцију звука у простору и звучну драматургију дела. Кандидаткиња је намеравала да дочара фазе кроз које пролази свемирска летелица на свом путовању, да направи својеврсни звучни и музички ”виртуелни пут у космос”, што је једно од више могућих тумачења наслова дела. Веза са стваралаштвом групе *Air* налази се и у називима различитих одсека композиције, који су преузети од наслова песама са неколико албума ове групе.

Музичка форма композиције донекле одговара фазама лета свемирске летелице: од паљења главних мотора, лансирања, одбацивања две погонске ракете и екстерног танка, пролазак и напуштање атмосфере, преко лета изван Земљине атмосфере и враћања летелице уласком у атмосферу (уз кратки прекид комуникације са контролом лета на Земљи приликом проласка кроз јоносферу - *communications blackout*), до тренутка слетања на Земљу. Музички језик Иване Огњановић одликује се склоношћу комбиновања елемената различитих музичких жанрова и прелажења њихових граница у спајању

музичких узора и инспирације - у цезу, популарној, филмској, старој уметничкој музици, мултимедији и музичкој технологији, звуцима из околине, шумовима. Последично, материјале у деоницама клавира одликује репетитивност, варијантност, као и детаљан рад на свим композиционим плановима, а посебно на ритмичкој компоненти.

Звучни узорци чине носећи градивни материјал електронске деонице, али и комбинација одређених звучних узорака и синтисајзера у инструменту *Alchemy (Logic Pro X)*. Коришћен је и инструмент *Sculpture*, такође у *Logic Pro X*.

Узорци се могу сврстати у неколико група:

- звуци из околине
- звуци разних машина, превозних средстава, експлозија, морзеове азбуке, радијских фреквенција, разговора из пилотске кабине авиона преузетих са *BBC*-јевих и *Philips*-ових колекција звукова и са web-странице *Freesound*
- звуци из *НАСА*-ине колекције снимака разговора из пилотске кабине свемирске летилице и центра на земљи, као и аудио снимци новинара из живих преноса полетања и слетања америчких свемирских летилица
- звуци из других пројеката, делови снимака извођења ранијих композиција
- звукова клавирских жица и лупкања у резонантну кутију

За обраду звука кандидаткиња је користила *IRCAM*-ов програм *AudioSculpt*, као и софтвер *AbletonLive*, помоћу кога је програмирала и мапирала контролу електронског слоја директно везаног за *MIDI* клавијатуре. Однос два клавира афирмише антифони третман инструмената, како кроз развој музичких фраза и међусобно дијалогизирање, тако и кроз поступак који се користи у дигиталној обради ”живог” звука – *delay* акустичне деонице. Пијанисти повремено свирају и *MIDI* клавијатуре које, поред контроле унапред припремљеног електронског слоја, имају и улогу електронског музичког инструмента.

У звучној реализацији пројекта кандидаткиња је одлучила да направи две верзије електронике и тиме докаже да електронска, као и акустична музика, морају да се ”преоркестрирају” у зависности за који се ”ансамбл” пише/мапира. Као код акустичних инструменталних ансамбала, где имамо више истих или различитих инструмената за изворе звука, тако је и група звучника у специфичној вези практично ансамбл. Једна верзија снимка је у стерео техници и она је приложена комисији, како би могла да се

слуша на класичним носачима звука. Друга верзија електронике је урађена у програму *Zirkonium*, у специјализацији за 47 звучника и њу је могуће чути само на слушалицама.

Анализа писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику“ садржи шест главних поглавља, списак литературе, референце коришћених фотографија и илустрација и кратку биографију кандидаткиње. Својим текстом Ивана Огњановић описује процес истраживања и компоновања дела, говорећи о комплексним технолошким аспектима на приступачан начин, са приметним критичким односом према свим фазама и изазовима рада на пројекту. Називи подпоглавља су креативни, ауторефлексивни, аутобиографски, као и текст у целини. У њему се композиторка иновативно бави могућностима извођења електроакустичке музике у вишедимензионалном звучном простору и различитим системима за специјализацију звука, провоцирајући нова истраживања у том пољу.

На почетку писаног дела пројекта налази се Предговор, заправо кратак увод у коме ауторка наговештава комплексност теме и циља уметничког пројекта, али то чини јасним и непосредним језиком, који кроз цео рад веома олакшава разумевање сложенијих техничких израза и поступка. Прво поглавље се зове ”Почетак” и у њему ауторка дефинише дело као отворено програмско и даје неколико могућих тумачења његовог назива. Друго поглавље писаног рада је посвећено инспирацији, где су објашњена четири афинитета која Ивана Огњановић дели са француским електро-поп дуом *Air*, као наговештај мултижанровског опредељења композиторке, присутног и у делу ”Cosmic Trip“. Други део овог поглавља представља историју ауторкине фасцинације путовањем у свемир, где сазнајемо да је ова композиција требало да буде посвећена свим истраживањима у космосу, посебно летовима са људском посадом. У тексту се најављује веза музичке форме и фаза лета у свемир и назад, на Земљу, као и веза разноликих простор-време феномена са музичким садржајем дела и композиционим процесима који су спроведени у њему.

Поглавље посвећено спацијализацији звука је најкомплексније, јер представља критички преглед и објашњење технологије и начина рада са звуком у простору (спацијализација акустичне музике, вишеканална презентација звука, тродимензионални звук - *Wave Field Synthesis* и *SpatialSound Wave system*, окружујући звук - *Ambisonics*), укључујући ауторкино искуство и претходна истраживања (наступи са Ансамблом *EBE*, просторна мултимедијална инсталација *PlayWithMe*, ауторски концерт у Студентском културном центру). Овим поглављем Ивана Огњановић поставља фундамент за разумевање дуготрајног и компликованог процеса одлучивања о технологији и техници компоновања, које објашњава у четвртом поглављу писаног рада ("Пробе, одлуке, замишљања, пресуда"). Коначно се појављује поглавље под називом "Полећемо!", које на посебан начин инкорпорира анализу композиције и композиционог процеса. Подпоглавља објашњавају музички садржај, мењање садржаја, (не)задату форму, други садржај, други простор, запис и концертно извођење.

Као изузетно важна издваја се теза из Закључка да је тембр/звучна боја најзначајнији музички параметар и предмет истраживања у домену спацијализације звука. Овом тезом и реченицом на самом крају текста "Врата су се за мене изгледа тек отворила", композиторка још даље пројектује сопствено поље истраживања, али и указује на путању нових истраживања у домену спацијализације звука.

Оцена остварених резултата и критички осврт референта

Докторски уметнички пројекат „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику” је иновативно, комплексно, узбудљиво и комуникативно музичко остварење, које прати и описује драгоцен и садржајан писани рад. Уметничка знатижеља и истраживачки импулс Иване Огњановић допринели су њеном зналачком, креативном и профилисаном коришћењу нових технологија и изражајних особености електроакустичког медија. Студиозно и истрајно проналажење сложених и уметнички делотворних композиционо-техничких поступака и решења којима је обликовала дело „Cosmic Trip”, условило је осмишљавање и израду функционалне и прегледне партитуре дела.

Писани део докторског уметничког пројекта „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику” написан је чистим, јасним и разгранатим језиком, стилем који поседује и литерарне квалитете. Писани рад потврђује кандидаткињино темељно и

широко познавање савремених уметничких пракси и теорија, као и способност за њихово разумевање, интерпретирање и критичко вредновање. Ивана Огњановић у писаном делу пројекта на аргументован и интресантан начин, представља контекст у коме је композиција „Cosmic Trip” настала, уметничке идеје које су је водиле при стварању тог дела, технолошка решења и композиционе поступке које је применила, као и особености процеса свог уметничког рада.

Закључак комисије

На основу критичког сагледавања и оцене резултата уметничког и теоријског дела уметничког пројекта „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику”, Комисија констатује да он по свим својим одредницама и елементима испуњава високе критеријуме докторског уметничког пројекта. Стога Комисија са задовољством предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да овај Извештај прихвате и покрену процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта „COSMIC TRIP за два кавира, две midi клавијатуре и електронику” кандидаткиње Иване Огњановић.

У Београду, 27. 6. 2022. године

Комисија:

др ум. Татјана Милошевић Мијановић,
редовни професор, председник Комисије

др ум. Светлана Савић, редовни професор, ментор

др ум. Драшко Аџић, доцент

др ум. Владимир Кораћ, доцент

мр Зоран Ерић, професор емеритус